

De loodgieters van de fotografie zingen bij het werk

De foto's van Tony Ray Jones leken ons verward. Ze tonen een rommelig Engeland, met keurige en verwilderde Britten die onverstoorbaar langs elkaar lopen. Tot op de dag dat we Engeland bezochten. Toen bleken die foto's van Tony Ray Jones ons helemaal niet meer zo verward. Maar Engeland wél.

IN de etalage van de fotogalerij XYZ in Gent hangt feestelijk de Britse vlag. Ter ere van het Imperium. Maar binnen hangen er zo'n tachtig foto's die de glorie van Groot-Brittannië fijnzinnig ondermijnen. Het is het werk van drie gerenomeerde fotografen, de heren Tony Ray Jones, David Hurn en Ian Berry. Het zijn foto's van een afschuwelijke herkenbaarheid. Lelijk maar echt. Het is net of ze die prachtige taart met een loupe bekijken, en dat is een onbehoorlijke, en onsmakelijke manier van doen.

Vroeger toonde men ons Engeland in de mist: beetje per beetje. Tot Tony Ray Jones kwam.

Tony Ray Jones

Op 18 februari 1972 was Tony Ray Jones in San Francisco toen men het zei dat hij een akute en uitzonderlijke vorm van leukemie had. Een maand later was hij dood. Dertig jaar oud. Zijn loopbaan als fotograaf was bijzonder kort geweest, maar hij had in die tijd al aardig wat gefotografeerd. In een revolutionaire stijl: ontdaan van alle luster, bloot, niet schoon, maar wel slim. In die tijd ook, zei Charles De Gaulle graag dat Engeland nu een bloot land was, nu het na de gag met de kolonies gewoonweg een eiland was, met een merkwuurde cocktail aan inwoners. Mensen die zich in alle ernst verkleeden. We zien het op de foto's van Tony Ray Jones,

ze verkleeden zich om naar school te gaan, of om aan een danswedstrijd deel te nemen, ze verkleeden zich om de paarderenen te zien of om Charles Dickens te vieren. Ze verkleeden zich zelfs om naar carnaval te gaan. Tony Ray Jones was een oplettende buitenstaander. Hij zag de mensen maar de mensen zagen hem niet. Mensen die hem gekend hebben verklaren dat hij er bijzonder «gewoon» uitzag. «Hoe zag Tony Ray Jones eruit?» «Gewoon» - «Hoe was de kleur van zijn haar?» «Gewoon» - «Droeg hij een bril?» «Ik weet het niet» - «Hoe was hij gekleed?» «Heel gewoon». Maar hij was slim. Hij keek en zag meer dan een ander. Hij fotografeerde niet alleen «iets», maar «iets met nog iets». Hij zette een grote stap achteruit en fotografeerde meer. Dat is ontluisterend maar ook hoogst interessant. De foto's worden er minder duidelijk door, en vormelijk ook minder schoon, maar Tony Ray Jones voelde zich niet geroepen om vormelijk schone of - erger nog - decoratieve foto's te maken. Hij verklaart duidelijk dat hij een hekel heeft aan het woord kunst en al wat erbij hoort, de vervelende snobistische nevenverschijnselen. Hij wilde journalist zijn. Bij XYZ hangen er tien foto's van Tony Ray Jones. Dat is weinig, want van zijn werk kunnen we maar nooit genoeg krijgen. De grote rest van de tentoonstel-

David Hurne beziet zijn vaderland met de nodige reserve.

ling werd verwekt door twee doorgewinterde magnumfotografen. Ook zij fotograferen Engeland als een grappige taart, mild spottend, zonder pathos, relativerend tot wat het is.

Loodgieters

Ian Berry - de Britten vergeten het graag - werd geboren in Zuid-Afrika. Daar werkte hij mee aan Drum. Een tijdschrift dat bijzondere foto's publiceerde over de apartheid, maar tegen-

woordig stevig in de tang van de censuur zit. Berry werd internationaal bekend als de specialist van de Afrikaanse problemen. Hij fotografeerde die voor de Amerikaanse en Europese geïlustreerde pers. Hij had een woelig leven, dus.

In 1974 gaf de Britse regering hem de opdracht om Engeland te fotograferen. Op hun kosten. Ze hebben het dus zelf gewild. David Hurn had in 1956 al de opstand van de Hongaren gefo-

tografeerd. Hij heeft ondertussen al dikwijls op zijn buik gelegen. Onder de fluitende kogels, zoals dat heet. Hij maakt zich niet snel druk, en beziet zijn vaderland met de nodige reserve: de schapen, de paarden, de mensen, de vakantieoord, het lijkt hem allemaal bijzonder grappig. Ook hij fotografeert de contrasten. Speels. Deze fotografie noemt men wel eens de reportagefotografie. Een stijl van vroeger. Deze fotogra-

fen zijn geen artiesten. Toeval speelt bij hun foto's een grote rol, maar ook, en vooral: erbij zijn, veel reizen, veel fotograferen, zich moe maken. Deze fotografen zijn de loodgieters van de fotografie. Ze hebben zin voor humor en ze zingen bij het werk.

Johan DE VOS

XYZ fotografie, Tony Ray Jones, David Hurn, Ian Berry. Woensdag, vrijdag en zaterdag telkens van 13 tot 18 uur, Brabantdam 110 Gent, tot 5 maart. Inkom gratis.

XYZ

van 17/1 tot 5/3

Foto: Ian Berry - magnum

Fotografie van Tony Ray Jones, David Hurn en Ian Berry